

Informe sobre el paper de la riera de Vallvidrera pels ratpenats: anotacions sobre l'impacte del sector urbanitzable industrial anomenat "Les Llicorelles" de Molins de Rei a la colònia de la mina de Can Rabella.

Antecedents

El 30 de novembre de 2018 el Parc natural de Collserola emetia un informe que establí la necessitat de que el Pla parcial urbanístic (PPU) del projecte de desenvolupament del sector urbanitzable industrial anomenat "Les Llicorelles", a Molins de Rei, inclogués un "estudi específic en relació amb els possibles impactes sobre l'espècie de ratpenat de cova (*Miniopterus schreibersii*) de la colònia de Can Rabella, a més d'incloure totes les mesures preventives, correctores i compensatòries necessàries per tal de garantir el bon estat i funcionament d'aquesta colònia". D'altra banda, l'informe de l'OTAA de 13 de maig de 2019 en relació a l'aprovació inicial efectuada, recull aquesta consideració traslladant la necessitat de realitzar aquest estudi.

El 8 de maig de 2019 el Museu de Ciències Naturals de Granollers va emetre un "Informe sobre l'interès de la Mina de Can Rabella (PNCa) per les poblacions de ratpenats de cova (*Miniopterus schreibersii*). En aquest informe s'especifica que, segons les tasques de seguiment de la colònia dutes a terme des del 2005 la colònia es manté estable però **qualsevol alteració del refugi i/o del seu entorn pot afectar la colònia.**

En data 14 de juny del 2019 el Sr Toni Costa Pedrós signa l'estudi específic en relació amb els possibles impactes sobre l'espècie de ratpenat de cova (*Miniopterus schreibersii*) de la colònia de Can Rabella sota el títol: "Estudi específic en relació als possibles impactes sobre la població de ratpenat de cova (*Miniopterus schreibersii*) de la mina de Can Rabella respecte el desenvolupament del Pla Parcial del sector industrial "Les Llicorelles" a Molins de Rei". Aquesta memòria dona llum verda al desenvolupament del sector urbanitzable industrial anomenat "Les Llicorelles" considerant compatible la urbanització amb la conservació de la colònia però recomanant mesures preventives i correctores.

Valor de la riera de Vallvidrera per la colònia de ratpenats de Can Rabella

La riera de Vallvidrera, amb un recorregut total de de 12 km, és un afluent del riu Llobregat i únic curs d'aigua permanent del Parc de Collserola se li reconeix expressament la funció de connexió ecològica entre el Parc Natural de la Serra de Collserola i el riu Llobregat (paràgraf extret de l'estudi d'impacte).

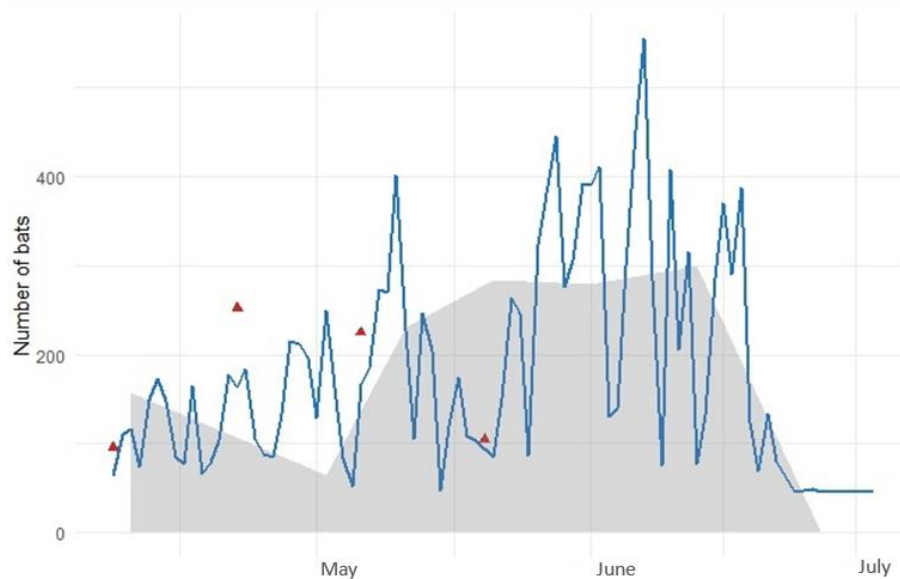
La mina de Can Rabella es troba a la mateixa llera de la riera de Vallvidrera i a una distància mínima de 243 metres de la zona afectada pel Pla urbanístic (paràgraf extret de l'estudi d'impacte). La mina actua com a refugi connector o de descans de ratpenats

de cova i forma part d'una xarxa de refugis essencials per la conservació d'aquesta espècie a Catalunya. La funció bàsica d'aquest refugi és la de permetre la recuperació dels ratpenats després del període d'hivernada, que bàsicament fan a Sant Llorenç de Munt i l'Obac, i abans de que les femelles vagin a refugis de cria, sobretot al Montgrí. Igualment s'ha pogut comprovar la connexió del refugi amb altres cavitats de repòs del Parc natural del Montseny i l'Espai natural de les Guilleries-Savassona.

Segons els seguiments encarregats pel Parc natural de Collserola el refugi està ocupat com a mínim des del 2005 tot i que segons dades de Serra-Cobo i Balcells (2006) havia sigut abandonat els anys vuitanta, segurament per algun impacte puntual.

Gràcies a un control exhaustiu a la sortida de la cavitat s'ha pogut observar que el ratpenat de cova a la primavera fa servir la mina de Can Rabella des d'abril fins a juliol amb una ocupació variable d'animals amb pics màxims d'ocupació que superen els 500 individus (figura 1). Igualment hi ha dades d'una ocupació similar a la tardor (Flaquer et al. 2009).

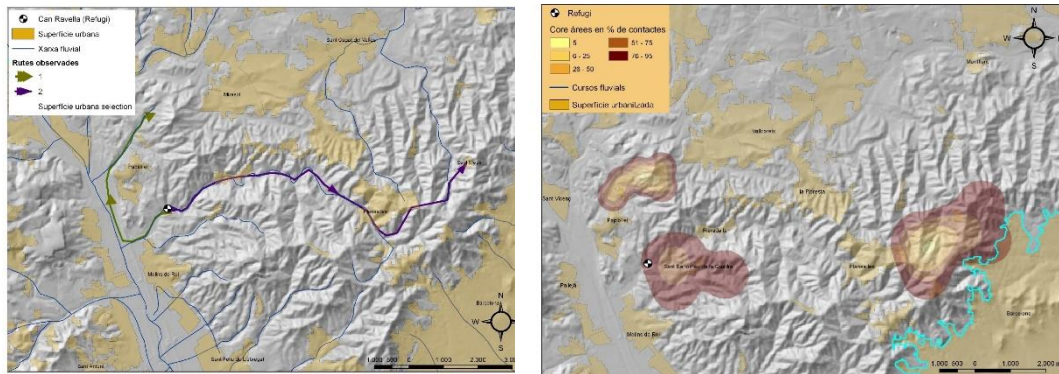

Figura 1.- La línia blava representa dades de seguiment de la Mina de Can Rabella 2019 obtingudes pels investigadors del Museu de Ciències Naturals de Granollers. L'ombra grisa representa les dades històriques d'ocupació que hi ha des del 2005.

En general se sap que els ratpenats fan servir els cursos d'aigua com a corredors per desplaçaments curts i llargs entre refugis i zones de cacera o directament entre refugis. El cas del ratpenat de cova a Catalunya no és una excepció (Serra-Cobo et al 1990). A Can Rabella, a més, s'ha pogut constatar la importància de la riera de Vallvidrera gràcies a un estudi de radio-seguiment que mostra la importància de la riera com a connector fins a zones de cacera de l'interior del Parc natural de Collserola (figura 2).

Malgrat és complicat estimar el nombre de ratpenats de cova que fan servir la mina de Can Rabella com a refugi de repòs durant la migració, les dades indiquen que es tracte de varis milers d'individus i que l'ús del refugi cada cop és més extens en el temps, allargant l'estada fins quasi l'estiu.

Figura 2.- Informació d'animals refugiats a Can Rabella i seguits durant la nit (Flaquer et al 2004). A l'esquerra recorregut i a la dreta zones més intenses de cacera on destaca la "Reserva Integral de la Font Groga".

Anotacions sobre l'impacte del sector urbanitzable industrial anomenat "Les Llicorelles"

Segons l'estudi específic d'impacte dut a terme per Antoni Costa (14 juny 2019) la construcció de la Urbanització Industrial de les Llicorelles garanteix la conservació i viabilitat de les població de ratpenats de Can Rabella i considera compatibles amb la conservació de la colònia totes les accions vinculades amb la construcció d'aquest polígon.

Considerant que La distancia mínima entre la riera i la zona d'aprofitament industrial és de 55 metres, en general uns 100 metres, i que la zona industrial està a menys de 500 metres del refugi de ratpenats, la pressió que rep la colònia és gran. Per altra banda no es pot afirmar que la contaminació acústica i lumínica que genera una zona industrial és compatible amb la conservació de la colònia. La plantació d'arbres i arbusts com a mesura correctora sembla insuficient per una espècie tan mòbil com el ratpenat.

Les colònies de ratpenat de cova conegudes a Catalunya acostumen a trobar-se allunyades de polígons industrials i la de Can Rabella és la colònia coneguda amb més pressió urbana. Aquest refugi ha estat recuperat pels ratpenats les darreres dècades segurament per la seva localització estratègica en les seves rutes i gràcies als esforços

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE GRANOLLERS

Palauadàies, 102. Jardins Antoni Jonch
Tels. 93 870 96 51, 93 861 39 95 i 93 861 32 71
08402 Granollers
m.granollers.cn@diba.cat
www.museugranollersciencies.org

que han fet els gestors i tècnics del Parc natural de Collserola per conservar el seu entorn i reduir la pressió humana, per exemple inundant l'entrada per reduir l'entrada de gent.

Les dades obtingudes pel seguiment liderat pel Museu de Ciències Naturals de Granollers indiquen que el refugi s'ha anat consolidant cada cop més com a centre de d'agrupament de ratpenats de cova i, potencialment, es creu que té condicions adequades per esdevenir un refugi de cria. Sense dubte la construcció del polígon industrial de les Llicorelles representa un pas enrere en les expectatives de consolidar la colònia durant un període més llarg de temps i caldrà veure si un pas enrere en la conservació de la colònia tal com està.

En l'estudi d'impacte es recomana realitzar un seguiment anual de la colònia per constatar si es produeix afecció, aquest seguiment es du a terme des del 2005 i en cas de que s'observi afecció per la construcció del polígon industrial aquest ja serà irreversible. Ha de quedar clar que la construcció del polígon en cap cas representa una millora per la colònia de ratpenats de cova ni pels ratpenats en general.

Finalment constatar que el refugi de Can Rabella no existiria sense la Riera de Vallvidrera que és el connector que fan servir els ratpenats durant les seves migracions, que permet que hi hagi una temperatura i humitat adequades per ser un refugi i representa un hàbitat bàsic per l'alimentació dels ratpenats. Cal recordar que els ratpenats s'alimenten d'insectes i la major part d'espècies vulnerables eviten els espais oberts i il·luminats, que esdevenen barreres arquitectòniques a vegades insalvables.

Granollers , 29 de juny de 2020

Carles Flaquer
Doctor en biologia per la Universitat Autònoma de Barcelona
Coordinador de l'Àrea d'Investigació de Quiròpters
Museu de Ciències Naturals de Granollers

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE GRANOLLERS

Palauadàies, 102. Jardins Antoni Jonch
Tels. 93 870 96 51, 93 861 39 95 i 93 861 32 71
08402 Granollers
m.granollers.cn@diba.cat
www.museugranollersciencies.org

Bibliografia de consulta

- Flaquer, C., A. López-Baucells, et al. (2009). Aplicació del Pla de Seguiment de Quiròpters del Parc Natural de Collserola: noves prospeccions de refugis, Museu de Ciències Naturals de Granollers.
- Flaquer, C., X. Puig, et al. (2006). Presència i utilització de l'hàbitat per part dels quiròpters al Parc Natural de Collserola., Consorci del Parc de Collserola.: 21.
- Flaquer, C., I. Torre, et al. (2004). Estudi de presència i utilització de l'hàbitat per part dels quiròpters al Parc Natural de Collserola (2ª fase), Consorci del natural de Collserola: 39.
- López-Baucells, A., C. Flaquer, et al. (2010). Seguiment de les poblacions de quiròpters al Parc Natural de Collserola. , Museu de Ciències Naturals de Granollers: 29.
- Serra-Cobo, J. and E. Balcells (2006). Migraciones de quirópteros en España. M. d. M. Ambiente, Ministerio del Medio Ambiente.
- Serra-Cobo, J., E. Balcells, et al. (1990). "Seasonal movements of *Miniopterus schreibersii* in NE Spain and SE France." *Macroderma* 5(32).